

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33332
Nom	Psicologia social de l'esport
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1319 - Grau de Psicologia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	4	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1319 - Grau de Psicologia	31 - Psicologia Social del Deporte	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
ALVAREZ SOLVES, JOSE OCTAVIO	306 - Psicologia Social
CASTILLO FERNANDEZ, ISABEL MARIA	306 - Psicologia Social

RESUM

La Psicologia Social de l'Esport de caràcter optatiu (4.5 ECTS), introdueix els estudiants en el coneixement dels fenòmens socials de l'esport des d'una perspectiva psicosocial. Se'ls aproxima al coneixement de diferents processos psicosocials com ara l'atribució, l'autoeficàcia, la motivació i l'autoconcepte físic. També s'exploren les actituds i els valors, així com els processos grupals i el lideratge en esport. En definitiva, l'objectiu fonamental d'aquesta assignatura és que els alumnes adquirisquen una panoràmica teòric-pràctica i d'investigació sobre la psicologia social de l'esport. Estos coneixements resulten útils per al desenvolupament professional dels psicòlegs que vullguen realitzar intervenció en contextos socials i comunitaris.

CONEXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

És recomanable haver superat la matèria Psicologia Social

COMPETÈNCIES

1319 - Grau de Psicologia

- Que els estudiants sàprien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreplegar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Al finalitzar l'assignatura de Psicologia Social de l'Esport els estudiants seran capaços de:

1. Tindre un coneixement sobre la psicologia social de l'esport des d'una perspectiva teòric-pràctica i d'investigació sobre el tema i ser capaç d'aplicar este coneixement en les àrees d'intervenció en l'esport.
2. Conèixer els principals processos psicosocials en l'esport (motivació, atribució, autoconfianza/autoeficàcia i autoconcepte) .
3. Identificar els factors que afavoreixen i dificulten el benestar dels participants en les activitats físicoesportives.

4. Comprendre els processos que intervenen en l'adquisició de les actituds i dels valors en l'activitat física i en l'esport, així com en la seua influència sobre la conducta.

5. Conèixer i comprendre les principals teories del lideratge i de la cohesió en l'esport.

Saber dissenyar i avaluar programes d'intervenció en algun dels àmbits d'aplicació de la psicologia social de l'esport.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció a la Psicologia Social de l'Esport

1. Concepte: la psicologia social de l'activitat física i l'esport
2. Principals àmbits d'actuació de la psicologia social de l'activitat física i l'esport
  - 2.1. Funcions de la psicologia de l'esport
  - 2.2. Variables de l'entrenament psicològic en l'esport i les seues vies d'intervenció (directa i indirecta)
  - 2.3. Àmbits d'actuació de la psicologia de l'esport

2. Participació esportiva i agents de socialització esportiva

1. Participació esportiva
  - 1.1. Pràctica d'activitat física: beneficis i recomanacions
  - 1.2. Pràctica esportiva de persones de 15 anys d'edat o més
  - 1.3. Pràctica d'activitat fisicoesportiva en escolars de 6 a 18 anys d'edat
  - 1.4. Informe HBSC
2. Processos de socialització esportiva
  - 2.1. Model ecològic de Bronfenbrenner
  - 2.2. Interaccionisme simbòlic
  - 2.3. Aprenentatge social
3. Els estereotips de gènere
  - 3.1. Esports masculins, femenins i neutres
  - 3.2. Model de gènere
  - 3.3. Model expectativa-valor
  - 3.4. Aproximacions situacionals als estereotips de gènere

3. La motivació a l'activitat física, l'esport i l'exercici

1. Concepte de motivació.
2. Motius de pràctica i no pràctica de l'activitat físico-esportiva
3. La teoria de Metes d'assoliment
4. La teoria de l'autodeterminació
5. Programes d'intervenció per al desenvolupament de contextos motivacionals positius

4. El lideratge a l'activitat física, l'esport i l'exercici

1. Concepte de lideratge
2. El model mediacional de lideratge a l'esport
3. El model multidimensional de lideratge a l'esport
4. La teoria de lideratge transformacional a l'esport i l'exercici físic

5. La cohesió a l'activitat física, l'esport i l'exercici

1. Concepte de cohesió.
2. Avaluació de la cohesió.
3. La cohesió a l'esport. Factors que interaccionen amb la cohesió.
  - 3.1. Factors contextuais
  - 3.2. Factors personals
  - 3.3. Factors de lideratge
  - 3.4. Factors de equip
4. Cohesió i rendiment.
5. La cohesió en el context de l'exercici. Factors que interaccionen amb la cohesió.
  - 5.1. Factors contextuais
  - 5.2. Factors personals
  - 5.3. Factors de lideratge
  - 5.4. Factors de equip
6. Estratègies d'intervenció sobre la cohesió

6. L'atribució a l'esport

1. Concepte d'atribució en l'esport i l'exercici físic
2. Principals teories sobre l'atribució
  - 2.1. Anàlisi ingènua de l'acció
  - 2.2. Teoria de les inferències corresponents
  - 2.3. Teoria de la covariació

2.4. Teoria atribucional per a l'èxit i el fracàs

3. Biaixos atribucionals

4. Avaluació de les atribucions

5. Conseqüències afectives de les atribucions

5.1. Teoria atribucional de la motivació i l'emoció

5.2. Model de la valoració intuïtiva/reflexiva

5.3. La indefensió apresada

6. Reentrenament atribucional

7. L'autoconfiança i l'autoeficàcia a l'esport i l'exercici

1. Concepte d'autoconfiança

2. Relació entre autoconfiança i rendiment

3. Model conceptual de la confiança en l'esport

4. Avaluació de l'autoconfiança en l'esport

5. Concepte d'autoeficàcia

6. Fonts d'informació de l'autoeficàcia

7. Avaluació de l'autoeficàcia

8. Maneres de millorar l'autoconfiança i l'autoeficàcia

8. L'agressió i violència a l'esport

1. Concepte d'agressió i violència en l'esport

1.1. Criteris per a classificar una conducta com a agressiva

1.2. Tipus d'agressió

2. Principals teories sobre l'agressió en l'esport

2.1. Teoria de l'instint

2.2. Teoria de la frustració-agressió

2.3. Teoria de l'aprenentatge social

2.4. Teoria de la neo-associació cognitiva

2.5. Teoria revisada de la frustració-agressió

2.6. Model general de l'agressió

3. El fenomen dels grups violents en l'esport

4. Iniciatives i recomanacions per a lluitar contra l'agressió i la violència en l'esport

5. Programes d'intervenció per a la prevenció de la violència en l'esport

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	45,00	100
Elaboració de treballs en grup	8,00	0
Elaboració de treballs individuals	9,50	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes de teoria	20,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	20,00	0
TOTAL	112,50	

METODOLOGIA DOCENT**Les tècniques docents seran:**

La metodologia docent utilitzada en el desenvolupament d'esta assignatura inclourà els mètodes següents:

- Exposicions teòriques per part del professor/a: presentació i anàlisi en l'aula dels conceptes i teories clau de la Psicologia Social de l'Esport, per mitjà de lliçó magistral i desenvolupament de dinàmiques en l'aula.
- Pràctiques i activitats realitzades pels estudiants en l'aula.
- Tutories presencials o virtuals.
- Treball autònom dels estudiants fora de l'aula, elaborant pràctiques individuals i en grup.
- Presentació dels estudiants en l'aula dels informes i treballs pràctics realitzats.

Les pràctiques i activitats concretes a desenvolupar pels estudiants (el seu contingut, mode de realització i data d'entrega o exposició) seran concretades als estudiants pel professor/a en l'aula virtual.

AVALUACIÓ

Sistema d'avaluació de l'assignatura

L'avaluació de l'assignatura es durà a terme a través d'Activitats i Examen teòric

Primera convocatòria: Es valoraran les activitats, informes i treballs proposats al llarg del curs. La seua presentació tindrà caràcter acumulatiu, fins a completar el 30% de la qualificació final.

Segona convocatòria: En el cas d'aprovar les activitats en primera convocatòria i suspendre l'examen teòric la qualificació es podrà mantindre per a la segona convocatòria. En el cas de

suspendre les activitats en primera convocatòria aquestes seran recuperables en segona convocatòria mitjançant examen que valore l'adquisició dels resultats d'aprenentatge.

EXAMEN TEÒRIC

L'avaluació teòrica de l'alumnat seguirà els mateixos criteris, tant per a la primera com per a la segona convocatòria.

L'examen teòric, tindrà una càrrega màxima del 70% de la qualificació final. L'examen teòric podrà ser realitzat mitjançant prova objectiva o a través de preguntes a desenvolupar, a elecció de l'alumne/a durant els dos primers mesos de classe . La prova objectiva serà corregida mitjançant la fórmula: $\text{Encerts} - (\text{Errors}/(\text{nombre d'alternatives de resposta}-1)) / \text{Núm. preguntes} \times 7$. En les preguntes de desenvolupament també seran tinguts en compte els aspectes expressius, no únicament el contingut.

Els *requeriments mínims* per a superar l'assignatura en Exàmens i Activitats seran els mateixos en la primera com en la segona convocatòria.

- Examen teòric: obtindre una puntuació de 3,5 sobre 7
- Activitats: obtindre una puntuació de 1,5 sobre 3

QUALIFICACIÓ

L'avaluació de l'assignatura i la impugnació de la qualificació obtinguda quedaran sotmeses al que es disposa en el Reglament d'Avaluació i Qualificació de la Universitat de València per a títols de Grau i Màster (ACGV 108/2017 de 30 de maig de 2017)
http://www.uv.es/graus/normatives/2017_108_Reglament_avaluacio_qualificacio.pdf

D'acord amb aquesta, es concreta en expressió numèrica de 0 a 10 amb un decimal, usant la següent escala de qualificació:

- De 0 a 4.9: suspens.
- De 5 a 6.9: aprovat.
- De 7 a 8.9: notable.
- De 9 a 10: excel·lent o excel·lent matrícula d'honor.

Només se sumaran els diferents apartats contemplats en l'avaluació quan se superen els requisits mínims establits per a cadascun d'ells.

La matrícula d'honor es podrà atorgar sempre que l'estudiantat aconseguisca un excel·lent. Aquesta es concedirà a l'estudiantat amb major puntuació. En el cas d'empat s'oferirà la possibilitat de realitzar un examen de desenvolupament per a desempatar.

En l'acta de l'assignatura s'incorporarà la qualificació obtinguda en *primera convocatòria* d'acord amb les següents regles:

- Si no hi ha qualificació de l'apartat d'avaluació amb major ponderació, la qualificació serà NO PRESENTAT, amb independència de la resta.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb major ponderació, i aquest no aconsegueix requisits mínims, es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació d'aquest apartat.
- Si hi ha qualificació en l'apartat d'avaluació amb major ponderació, i aquest supera els requisits mínims establits (3.5), però no s'aconsegueixen aquests requisits en l'altre apartat (1.5), es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació de l'apartat pel qual no supera l'assignatura.

En *segona convocatòria*, es procedirà d'acord amb les següents regles:

- Només hi haurà l'opció NO PRESENTAT, quan no s'haja presentat a més d'un dels apartats d'avaluació, incloent entre aquests el de major ponderació.
- Si hi ha qualificacions en tots els apartats d'avaluació i no es compleixen requisits mínims en algun d'ells, constarà SUSPENS i la nota en base 10 corresponent a l'apartat que no s'ha superat. Si fora més d'un apartat el no superat, constarà la màxima nota dins del suspens en base 10.

- Si no se supera algun o diversos dels requisits mínims i falta un apartat d'avaluació, es farà constar SUSPENS i nota numèrica en base 10 de la qualificació de l'apartat no superat.

- Si se supera la prova de major ponderació, però falten evidències en l'altre apartat, constarà SUSPENS. Se sumaran les parts i: a) si la suma és inferior a 5, es farà constar tal resultat; b) si la suma és superior a 5, es farà constar 4.9.

Advertiments sobre plagis

La còpia o plagi manifest de qualsevol tasca que forme part de l'avaluació suposarà la impossibilitat de superar l'assignatura, sotmetent-se seguidament als procediments disciplinaris oportuns.

Tinga's en compte que, d'acord amb l'article 13. d) de l'Estatut de l'Estudiant Universitari (RD 1791/2010, de 30 de desembre), és deure d'un estudiant abstenir-se en la utilització o cooperació en procediments fraudulents en les proves d'avaluació, en els treballs que es realitzen o en documents oficials de la universitat.

En horari de tutoria, el professorat podrà requerir entrevistes individuals o en grup amb la condició de verificar el grau de participació i assoliment en els objectius fixats per a qualsevol tasca desenvolupada. No acceptar aquesta verificació, suposarà no superar la tasca o activitat en qüestió.

Davant pràctiques fraudulentes es procedirà segons allò establert pel Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentes a la Universitat de València (ACGUV 123/2020):

<https://www.uv.es/sgeneral/Protocolos/C83.pdf>

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Álvarez, O., Castillo, I., y Falco, C. (2010). Estilos de liderazgo en la selección española de taekwondo. *Revista de Psicología del Deporte*, 19(2), 219-230.
- Álvarez, O., Falco, C., Estevan, I., Molina-García, J., y Castillo, I. (2013). Intervención psicológica en un equipo de gimnasia rítmica deportiva: Estudio de un caso. *Revista de Psicología del Deporte*, 22, 395-401.

- Balaguer, I., Castillo, I., y Duda, J. L. (2008). Apoyo la autonomía, satisfacción de las necesidades, motivación y bienestar en deportistas de competición: Un análisis de la teoría de la autodeterminación. *Revista de Psicología del Deporte*, 17, 123-139.
- Balaguer, I., Castillo, I., López-Walle, J. M., y Brandao, R. (2023). Psicología social en el deporte. En M. Moya, I. Valor, y A. Buunk (Eds.), *Psicología Social. Aplicación a los problemas sociales* (pp. 55-75). Editorial Médica Panamericana, S.A.
- Boixadós, M., Valiente, L., Mimbbrero, J., Torregrosa, M., y Cruz, J. (1998). Papel de los agentes de socialización en deportistas en edad escolar. *Revista de Psicología del Deporte*, 7(2), 295-310.
- Burke, S. M., Davies, K. M., y Carron, A. (2017). Cohesión de grupo en contextos deportivos y la práctica del ejercicio. En M. R. Beauchamp, y M. A. Eys (Dir.), *Dinámicas de grupo en el ejercicio y en la psicología del deporte* (pp. 199-218). Paidotribo.
- Castillo, I., Álvarez, O., y Balaguer, I. (2005). Temas de investigación sobre aspectos psicosociales del deporte a través de la base de datos PsycInfo (1887-2001). *Revista de Psicología del Deporte*, 14(1), 109-123.
- Cox, R. H. (2009). *Psicología del deporte. Conceptos y aplicaciones* (6ª edición). Editorial Médica Panamericana S.A.
- Chow, G. M., y Feltz, D. (2017). Creencias de eficacia colectiva y deporte. En M. R. Beauchamp, y M. A. Eys (Dir.), *Dinámicas de grupo en el ejercicio y en la psicología del deporte* (pp. 367-386). Paidotribo.
- Estabrooks, P. A., Harden, S. M., Johnson, S. B., y Pardo, K. A. (2017). Intervenciones de integración del grupo en la práctica del ejercicio. En M. R. Beauchamp, y M. A. Eys (Dir.), *Dinámicas de grupo en el ejercicio y en la psicología del deporte* (pp. 199-218). Paidotribo.
- Estevan, I., Álvarez, O., y Castillo, I. (2015). Autoeficacia percibida y rendimiento técnico-táctico en taekwondistas universitarios. *Cuadernos de Psicología del Deporte*, 16(2), 51-64.
- Eys, M. A., Schinke, R. J., Surya, M., y Benson, A. J. (2017). Percepciones de rol en los grupos deportivos. En M. R. Beauchamp, y M. A. Eys (Dir.), *Dinámicas de grupo en el ejercicio y en la psicología del deporte* (pp. 181-199). Paidotribo.
- García-Calvo, T., Leo, F. M., y Cervelló, E. (2021). *Dirección de grupos deportivos*. Tirant Humanidades.
- Harwood, C., Beauchamp, M. R., y Keegan, R. (2017). Funcionamiento del grupo a través de objetivos de logro óptimos. En M. R. Beauchamp, y M. A. Eys (Dir.), *Dinámicas de grupo en el ejercicio y en la psicología del deporte* (pp. 344-366). Paidotribo.
- Hopton, C., Phelan, J., y Barling, J. (2017). Liderazgo transformacional en el deporte. En M. R. Beauchamp, y M. A. Eys (Dir.), *Dinámicas de grupo en el ejercicio y en la psicología del deporte* (pp. 97-117). Paidotribo.
- Standage, M., y Vallerand, R. (2017). Motivación en el deporte y la práctica de ejercicio en grupo. En M. R. Beauchamp, y M. A. Eys (Dir.), *Dinámicas de grupo en el ejercicio y en la psicología del deporte* (pp. 322-343). Paidotribo.

- Yubero, S. (2004). Socialización y aprendizaje social. En D. Páez, I. Fernández, S. Ubillos, y E. Zubieta (Coords.), *Psicología social, cultura y educación* (pp. 819-844). Pearson educación.

Complementàries

- Álvarez, O., Tomas, I., Estevan, I., Molina-García, J., Queral, A., y Castillo, I. (2018). Assessing teacher leadership in physical education: The Spanish version of the Transformational Teaching Questionnaire. *Anales de Psicología*, 34, 405-411. doi:10.6018/analesps.34.2.291711
- Chalabaev, A., Sarrazin, P., Fontayne, P., Boiché, J., y Clément-Guillot, C. (2013). The influence of sex stereotypes and gender roles on participation and performance in sport and exercise: Review and future directions. *Psychology of Sport and Exercise*, 14, 136-144.
- Codina, N., Pestana, J.V., Castillo, I., y Balaguer, I. (2015). Ellas a estudiar, ellos a hacer deporte: Un estudio de las actividades extraescolares de los adolescentes mediante los presupuestos del tiempo. *Cuadernos de Psicología del Deporte*, 16 (1), 233-242.
- Cummins, P., OBoyle, I., y Cassidy, T. (2017). *Leadership in sports coaching: A social identity approach*. Routledge.
- Haslam, S. A., Boen, F., y Fransen, K. (2020). *The new psychology of sport and exercise: The social identity approach*. SAGE.
- Knight, C. J., y Newport, R. A. (2018). Understanding and working with parents of young athletes. En C. J. Knight, C. G. Harwood, y D. Gould (Eds.), *Sport Psychology for young athletes* (pp. 303-314). Routledge.
- Roberts, G.C., y Treasure, D.C. (2012). *Advances in motivation in Sport and Exercise* (3rd. ed). Human Kinetics.
- Tenenbaum, G., y Eklund, R. C. (Eds.) (2020). *Handbook of Sport Psychology* (4ª ed.). John Wiley & Sons, Inc.